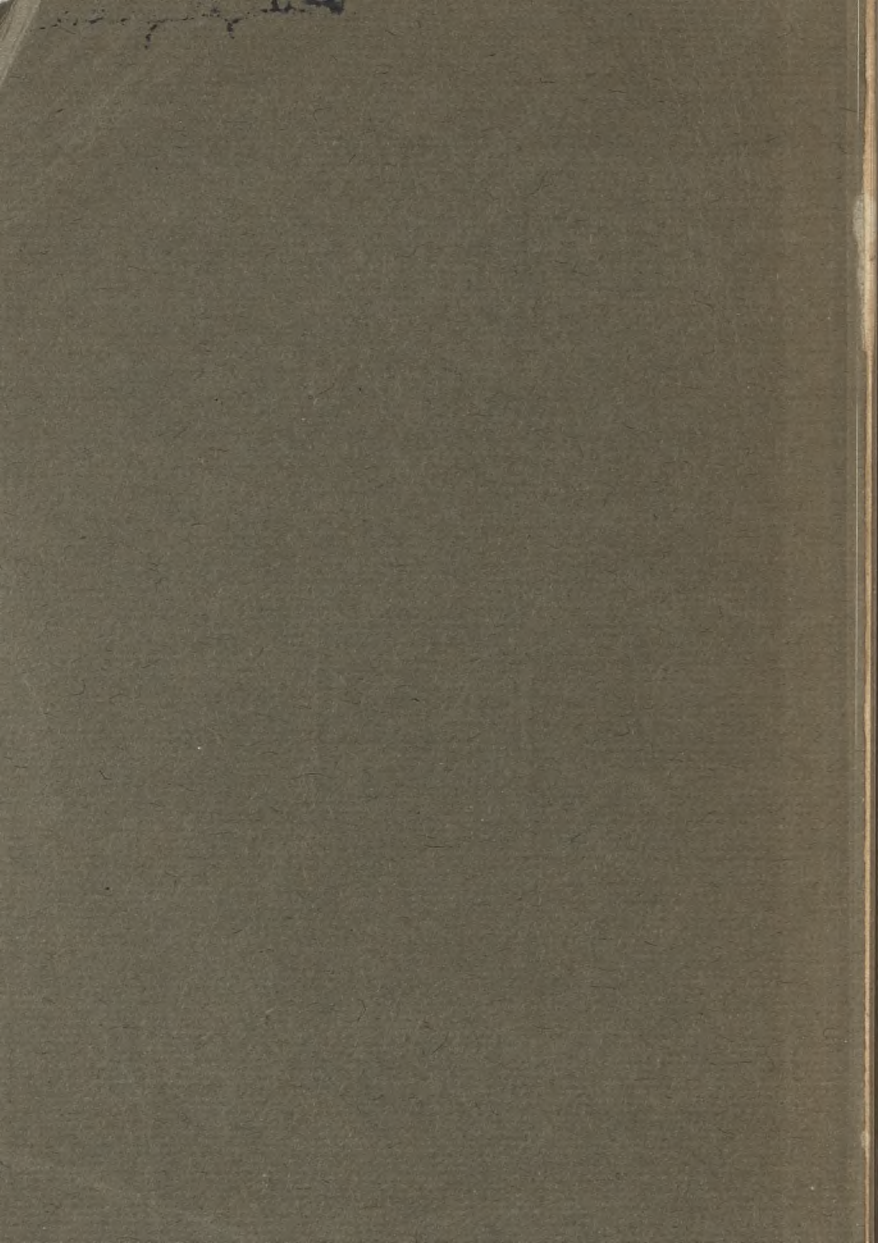

REMÉNYIK-SÁNDOR
KÉT-FÉNY-KÖZÖTT

VERSEK

ERDÉLYI-SZÉPMIVESCÉH
CLUJ-KOLOZSVAR. 1927

Wass der Fülle

Dr. Fülle
pfeilweis

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

821. V (11. 191/1998) - 1

R 44

REMÉNYIK-SÁNDOR
KÉT-FÉNY-KÖZÖTT

VERSEK

BJC

1008068N

ERDÉLYI-SZÉPMŰVES-CÉH
CLUJ-KOLOZSVAR · 1927

A T E N G E R Á L M A I

LOVRANA, 1926. MÁJUS—JUNIUS

KÉT FÉNY KÖZÖTT

Szemközt a fiumei kikötő,
Elől a nagy világítótorony.
Lobban, forog, forgó fénykévéit
Futtatja végig a hullámokon.

Hátam mögött a sziklarepedésben
Parányi fényű szentjánosbogár.
Kis hangya, kóbor pille, valaki
Az ő fényénél is hazatalál.

Hát én, hát én világítok vajon? —
Csobban a tenger csorba sziklaélen.
Se fárosz nem lettem, se fénybogár.
A parton állok két fény közt, sötétén.

KARSZT

Hogy volt, hogy nem volt, igaz, nem igaz,
Én nem tudom, de így hallottam ezt :
Ahol ma istentelen sírkövek
Sorakoznak az Adria fölé,
Ott a hegyet rég erdő borította,
Gigászi szálfák rengetegje lengett,
Óriás-üstök, sámsoni haj.

Ám titokzatos törpék serege,
Tengerbe tündérvárost építő,
Alattomosan fölkúszott reá,
Ledöntötte az élőfát cölöpnek,
Levágta a hegy-Sámson lombhaját.

Karszt lett a Karszt.
De Velence fölépült.

A tündérváros messze-messze van,
És a cölöpök mélyen víz alatt.
A vak hegy-Sámson odáig nem lát.
Magát látja csak, mindig csak magát,
Acélhullámokon tar homlokát:
Jaj, hova lettek örökké zöld fáí ?!

Irgalmas szél, ki messze kerekedsz,
S a tengert járod és a végtelent,
S lengeted holt fenyőfák illatát:
Súgd meg neki, hogy még se volt hiába,
Hogy nem hiába hullt le koronája,
Valahol messze tündérváros épült
Halott szálfáiból.

Á SIRÁLY SZÜLETÉSE

Apja nem volt: és nem volt anyja sem.
Fészek=oduban nem költötte ki
Epedve bűgő madárszerelem.
A legelső sirály
Fehér villám a fekete vizen,
Csak úgy támadt, magától, —
Fészek helyett dühöngő tengerárból.

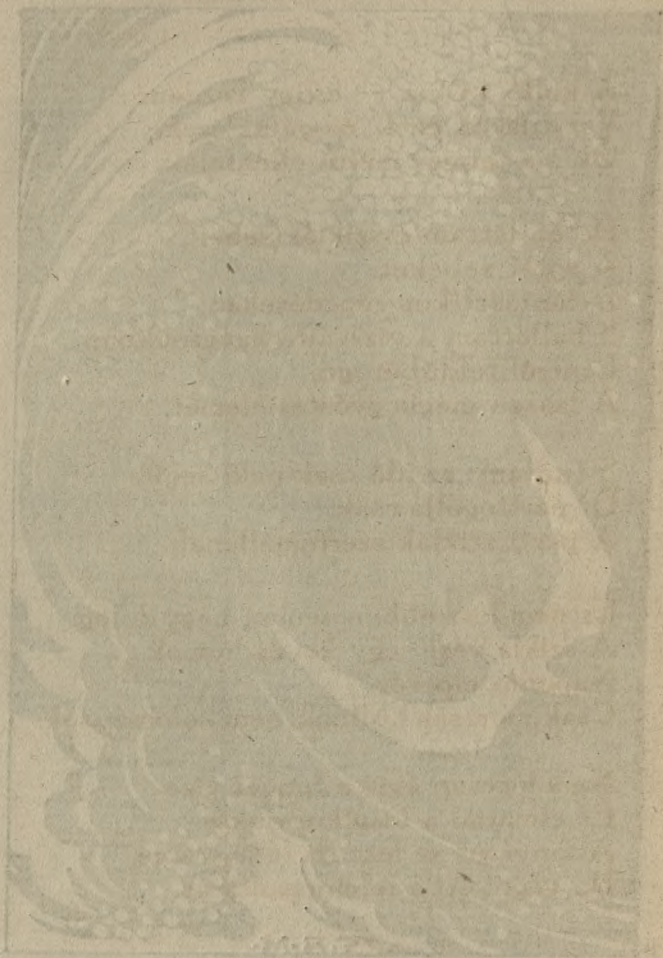
Az ős=tengeren dühöngött a szél,
A hullámok dörögve tornyosultak,
Majd égbe szálltak, majd pokolba hulltak,
Az ős=vizek veszett démonai
Vihart arattak, mert szelet vetettek, —
Csak lelke nem volt még a fergetegnek.
Teremtett hát lelket maga magának.

Egy hullám jött a part sziklafalának,
Hegy=magas, bús=fekete, iszonyú, —
Hullám, milyet még nem látott a part
És nem kavart fel égiháború.
Rendült a szirt, amelyre fölcsapott,
A tajték szikrázott a szirt előtt, —
S a tajtéknak e percben szárnya nőtt!
Két hófehér szárny. Velük lebegett
A vihar lelke a vihar felett.

S.B.M.

A PARTI SZIKLÁK

A költő szólna — és így kezdené:
Vas-tuskók ezek, ősgátak ezek,
Ők s a tenger méltó ellenfelek.

De én láttam e sziklák sebeit,
A sötét sebeket,
A fantasztikus repedéseket.
S hallottam a víz-vájta kavernákban
Lentről feldübörögni
A lassan mégis győztes elemet.

S tudtam: az idő csak neki segít,
Őt pártfogolja csak.
A parti sziklák szertemállanak.

És nem lesz ebben semmi nagy dolog.
A szikla vére: egy kevés homok
Naponta elpereg.
Csak morzsák hullnak, nem kolosszusok.

Nem loccsan égig a tenger vize
És elmarad a tragikus bukás.
Anonymus se lesz, ki feljegyezze,
Ha véget ért a felmorzsoltatás.

A TENGER ÁLMAI

Tenger, tenger, hát ilyen is tudsz lenni :
Ily halottcsendes, halotthalavány ?
Utolsó szentség fényes kenete,
Örök olaja csöppent rád talán ?
Hogy arcodon minden ránc elsimult,
S redőtlen szfinksz lettél, szelíd talány.
Vagy álmodol, csak álmodol talán ?
Látóhatárod párás peremén
Álmaid lepke-szárnyai lebegnek,
Lélegzetét is alig hallani
Nagy, mozdulatlan világ=kebelednek.
Olajos tükröd mozdulatlan síkján
Kis tarka pillangóid ellebegnek,
Már túl is vannak hetedhét-határon
S te nem eszmélhetsz rá, hogy amit láttál,
Csak lemenő nap s rőt vitorlavászon.

ELSÜLYEDT KÖLTEMÉNY

Csillag esett az Adriába
Cherso-sziget mögött.
Legott lebuktam én utána,
Olyan kapóra jött.
Most lent vagyunk a tenger fenekén,
Én meg a csillag, a csillag meg én :
Ketten együtt, egy halva született,
Elsülyedt költemény.

HOLT LÉLEK TERHE

Lámpátlanul, ébenfa bárkán
Holt lelket hordozok.
Lapát lendül, izom feszül:
Majd összeroskadok.
Halott lélek: ólomteher,
Lankadt karom ki váltja fel,
Evezni ki segít?

Hajnalhajón ki jön elém
Fehér ködök közül?
A messze úszó ravatal
Küszöbére ki ül?
Ki mondja: nem halt meg a lány,
Nem halt meg, aluszik csupán,
Ki mondja ezt nekem?

LÉLEKVESZTŐ

Sok kis hajó közt, nagy hajó közt
Láttam egy ladikot:
Lélekvesztőt, egy-embernek valót.
Ily lélekvesztőn indultam el én
Az élet tengerére.
Mert nem adott az Isten más hajót.

A RÖGTÖN GYÓGYULÓ SEB

Tündér-nyugalmu rózsaszín vizen
Hajó halad és mély sebet hasít.
Hallom a megtöretett tenger-test
Felém verdeső sikoltásait.
Vagy ember-füllel rosszul hallom én,
Ez talán diadalmas kacagás,
Hogy heged már a végzet-vágta seb
Es nem marad utána forradás.

ÁLOM-HAJÓ

Marengo, Jena, Wagram, Austerlitz ...
Egyszer mindenki volt Napoleon :
Uralkodó nagy, vagy kis dolgokon.
Hangulatát lélekzetfojtva lesték
Zászlós tetők, vagy csendes ünnepesték.
Egy gyöngyvirágos percig legalább
Joggal hihette császárnak magát.

S Szent Ilonáról visszanezni jó,
Mikor csendes a bánat tengere
És messze suhan egy emlék-hajó.
Bár félárbócon leng a lobogója,
Mégis Marengo, Jena, Austerlitz,
Mégis a boldogság álom-hajója.

A PATAK ICA=NÁL

A Monte Maggioreról zúg alá
Egy salto mortalével, egyenest,
Nincs közvetítő vagy kerülő-út:
Ezüst-pikkelyü lomha folyam=test.
Egy salto mortalével zúg alá
A hegyről a tengerbe, egyenest.

Zápor=növelte vad futással jó,
A semmit, vagy a mindent keresi,
Édes vize tán megkeseredett,
S végtelen keserűség kell neki.
Magát, magát, elátkozott magát
Vágyik elhagyni, elfelejteni.

Halál=tánc minden hab=lejtése már,
De vissza nem hőköl, meg nem riad,
Mikor a tenger szembe csap vele
Egy kőboltíves kicsi híd alatt.
Édes, keserű, véges, végtelen
Találkoznak — micsoda pillanat!

Állok a kicsi kőhíd közepén,
Balról még hallom a patak dalát,
Alattam bevégződik valami.
És jobbról csak a tenger zúg tovább.

CHARON

Napbarnította csolnakos apó.
Mégfáradt arcát béke=lobogó :
Hófehér szakáll lobogja körül.
Nem igen búsul s nem igen örül.
Barátságban él éggel és tengerrel,
Változó széllel, ingatag emberrel.
Amint evez, a mozdulatában
Nincs semmi komor, halálos erő.
Szelid ívben lendül előre, hátra,
S gyémánt esőt perget ezüst hullámra
A holdvilágban a két evező.

És mégis, ahogy szemben ülök véle
S hosszan nézem, oly különös a képe.
Tán az teszi, hogy egyedül vagyunk,
És mindig beljebb, beljebb haladunk.
A rév=lámpákra finom pára száll,
Már összefolyik élet és halál.

Túl egy más part, — ködös körvonalak,
S itt velem ez a misztikus alak . . .
Merre haladunk, hol kötünk ki hát ?
Vajjon nem feledték el számba tenni
Az obulust, a holtak rév=diját ?

SZEMREHÁNYÁS A TENGERNEK

Vagy adtál volna viharos erőt,
Mely mólót ostromol, —
Vagy adtál volna méltóságos csendet,
Mely lelket simogat, —
Vagy adtál volna széles láthatárt,
Mely sokfele kitárul, —
Vagy adtál volna mélységet, amely be
Nap és hold belebámul, —
Áldottál volna meg,
Vagy átkoztál volna meg, —
Csak ahogy hozzád mentem: felemásan,
Csak úgy ne bocsátottál volna el,
Csak úgy ne bocsátottál volna el!

KÖSZÖNÖM MÉGIS ...

Köszönöm mégis, hogy láttam siroccót.

A leszakadó hullám=emelet

Párkányának tört tajték=cirádái

Horzsolták lelkemet.

Köszönöm mégis: éreztem a csend

Milyen lenne, — ha lehetne enyém.

Milyen lenne a szabad láthatár,

A mély élet és a mély költemény.

Köszönöm, tenger, mindazt, amit adtál.

S ami belőle fájna, hát hadd fájjon.

Megtanultam: soká bir fennmaradni

A hajótörött is egy deszkaszálon.

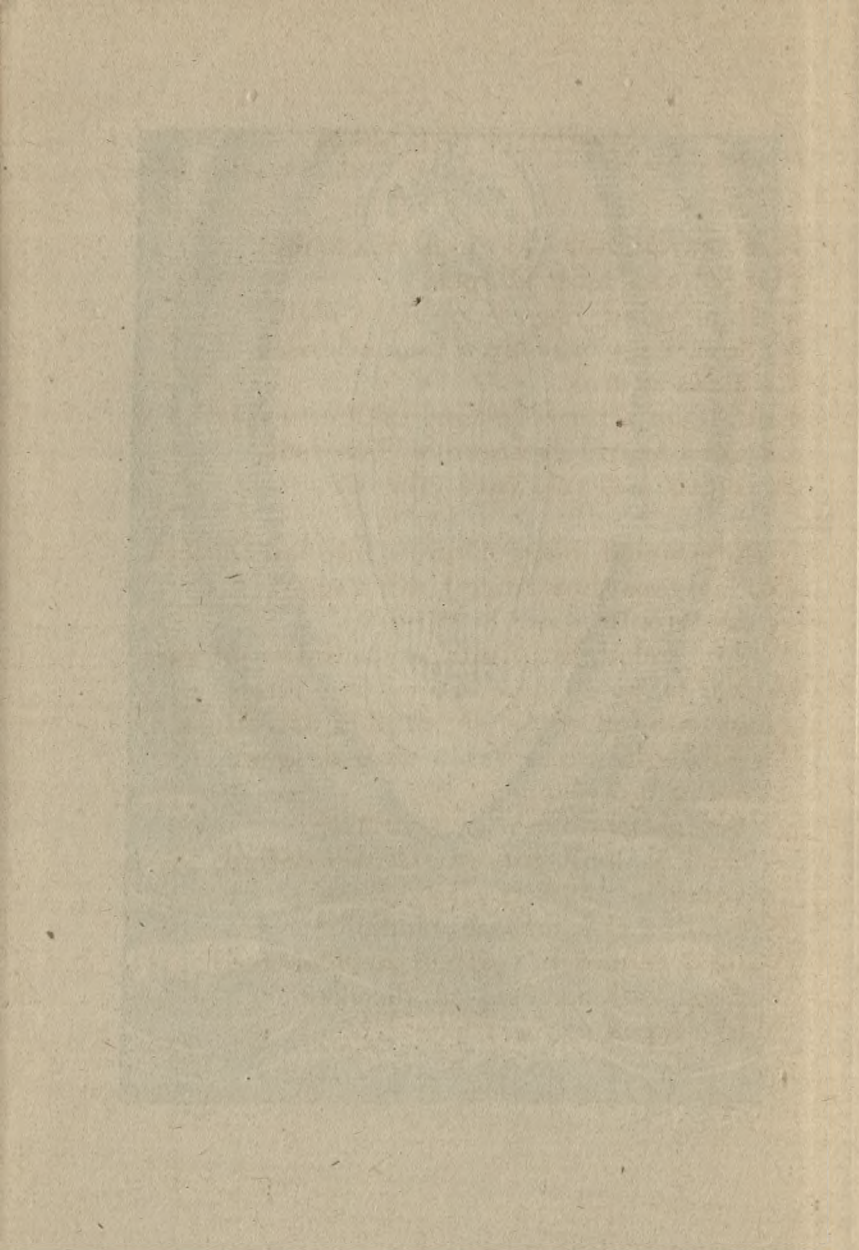
MADONNA DEL MARE

Hullám felett, halász felett
Magasan állsz, Madonna.
Imádva, el nem érve.
És jól van így, hogy ily magasban állsz.
De nézd, Madonna, a szegény halászt
Viszi a tenger és viszi a vére,
S annyi a szirén, sellő, habléány . . .
Ne neheztelj, Madonna.

A tenger zúg és zúg a vére,
Száz szirén énekel.
Azért, Madonna tenger szirtfokán,
Ne fordulj tőle el.
Mert habbá lesz, mi habból vétetett,
Kihal a csalfa ének.
Te megmaradsz a tengerek felett
A lelke jobb felének.
Imádva, el nem érve.
Hát ne neheztelj, ha viszi a tenger,
A tenger és a vére.
Ne neheztelj, Madonna.

S.B.M.

MINDEN JÓL VAN

Azt akarod, hogy kilépjek magamból.
Hát jól van, most kilépek.
Vallom veled, hogy nem hiába élek.
Vallom, hogy irgalom a kegyetlenség
És áldás az átok,
Kell, hogy a termő magot földbe vessék,
És néha vérrel és szennyel befessék
A rejtett Cél felé futó világot.

Vallom veled, hogy minden, minden jól van,
Bár gályapadhoz láncolt rab vagyok
A végtelenbe lendülő hajóban.
Vallom veled, hogy minden, minden jól van.
Akkor is, ha én nem érzem, nem látom, —
Hogy minden egész, — minden összefügg,
És rab=voltomban van a szabadságom,
Erőm az erőtelenségben,
A betegségemben a gyógyulásom.
A rossz is, amit gonosz szándék nélkül,
A vétkek is, amit itt elkövettem,
Kristállyá érik messze valahol :
Vallom, lélekben, testben megtörötten.
Vallom, vallom veled mindezeket,
Mert szépek és mert lehetetlenek, —

S szeretném lehajtani fejemet
Világfeletti gondolataid
Kőszikláira, mint puha párnákra . . .

Hallod, hallod ? igent mormol reá
S áment dörög a tenger orgonája.

A LOVRANAI KAPITÁNY

Bölcsője fáját itt faragták.
Ő mégis oly hajó parancsnoka,
Mely Lovranánál százszor elhalad,
De Lovranában nem köt ki soha.
Egy kürtjelet, egy hosszú kürtjelet,
Búgó jelet a bús mélység felett:
Szerelme földjének csak ennyit ad.

És elhalad, és elhalad.

Ö Z V E G Y

ÖZVEGY

Nevetni szívből újra megtanult.
S mert Nyár van még: a ruhája fehér.
De lelkében, a legbelső szobában,
Minden élőnél erősebben él
Az ifjú isten, aki tovaszállt,
Ki ajándékba kapta a halált,
Hogy férfi helyett csillaggá legyen :
Örök szépség és örök szerelem.

A lelkében, a legbelső szobában,
A virágait rendezgeti szépen :
Ezt névnapra, ezt kézfogóra kapta,
Ezt viszontlátáskor, ezt búcsuképen ...
Ó mennyi, mennyi virágot kapott!
Pedig be kurta volt a földi éden.

Pár hétig tartott a paradicsom.
S most lányos asszony-lelkében pihen
Az ifjú hős, de nem ravatalon.
Élő erő és ható hatalom.
Fény, aki mellett árnyék a világ.
Emberarcok, hegyek és tengerek
Csak tükrök, mikben ő jelenik meg,
S kinyilatkoztatja folyton magát.

A megözvegyült lélek-palotán
Férfiak is, kérők is járnak át.
Tán akad, aki hosszabban tanyázik.
De ki eljut az utolsó szobáig,
Az a küszöbről némán visszafordul
És úgy oson el lábujjhegyen, loppal.

Ki merne vívni azzal a halottal?

EGY HYMEN-HIRRE

I. EZT MONDJA A KÖLTŐ

Tán szebb lett volna úgy, ahogy megírtam:
Özvegyen mindhalálíg.
Szőke hajkoronában diadémként
Egy síri mécs világlik.
Tán szebb lett volna úgy, ahogy megírtam.

De hát így is szép. A nő nő marad,
A férfi férfi, és az élet élet,
S a költő azért költő, hogy kisüssön
Az életen is túlnövő meséket.
A mese mese, és az élet élet.

Amit megírtam, mégis csak megírtam.
Az én mesémben a régi marad.
Hiába fon új mirtuszt homlokára
A fellángoló életakarát.
A fantáziám „Özvegy“-e marad.

És most Úristen, kápráztató köddel
Fedj el emléket, szenthegyet és multat.

Adj az élőknek zengő üdvösséget,
Adj a holtaknak csendes nyugodalmat.

Adj a holtaknak csendes nyugodalmat.

II. EZT MÓNDDJA A HALOTT

Menj békességgel, szívem asszonya.
Üzenem néked : értem lelki vádat
Egy pillanatig se érezz soha.
Mégmérhetetlen csillag=távolokból
Üzenem néked : hogy közel vagyok.
Üzenem, hogy közelgő esküvődön
Boldog örömmel leszek násznagyod.
Az én szívemből már mindent kimostak
Az örökkévalóság vizei.
Elsülyedtek a kis papir=hajók:
Vágy, féltékenység játékszerei.
Lefoszlott lelkem örök dallamáról
És elhalt minden kísérő zene.
Maradt a dallam maga : szeretét,
És azzal vagyok színültig tele.
Szeretlek, asszonyom, a túlvilágról,
És áldom azt, ki a földön szeret,
Aki legyőzött engem, győzhetetlent.
Menj békességgel, az Isten veled.

III. EZT MONDJA JÉZUS

... megkérdeék őtet . . . A feltámasz-
dásnak napján azért ezek közül ki felesége
lészen az ? . . ."

Lukács ev. 20. 32.

Bizony mondom, elmúlik e világ.
És bizony mondom, megmaradok én.
S bizony, ha két szív egy ütemre dobban,
Az egy=ütemben ott dobbanok én.

Bizony mondom, elmúlik a világ.
És bizony mondom, én megmaradok.
S akkor nem két=két szívet kötök egybe,
De a szivekből koszorút fonok.

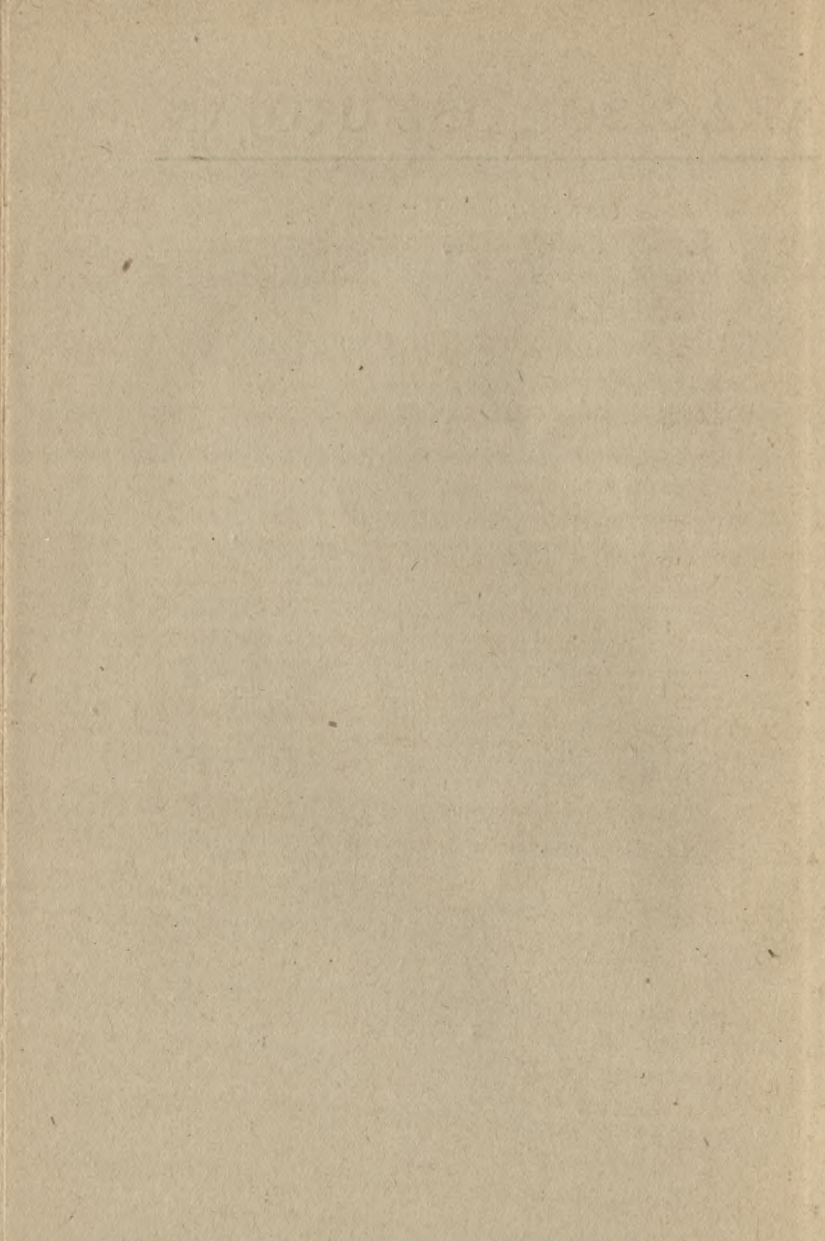
S mind, aki egymást ideleenn szerette,
A csillag=koszoruba bekerül,
S ragyog szerelmük tisztán, szabadon,
Testetlenül és véghetetlenül.

AKÁC-SOR ŐSZ UTÓJÁN

AKÁC-SOR ŐSZ UTÓJÁN

ÁRKOSY LAJOSNÉNAK

Jobbról, balról, hátul, elől:
Tövis, tövis.
Tövis mindenfelől.
Virágtalan, levéltelen az ág.
Szűrő szemű kisértetek a fák.
Ahogy köztük megyek,
Láthatatlan kezek
Illesztik fejemre a koronát.

Tövisből, tövisből a koronát.

Én feketén és lázadón megyek.
Koronázó kezek
Ujjnyomán vérem rubintja hull.
A vérszomjas föld felissza vadul.

Ha minden cseppből csak egy fűszál nőne:
Dús rét lenne itt, lelkek legelője.
De fű se nő az én vérem nyomán,
Őszi akácok ritkuló során.

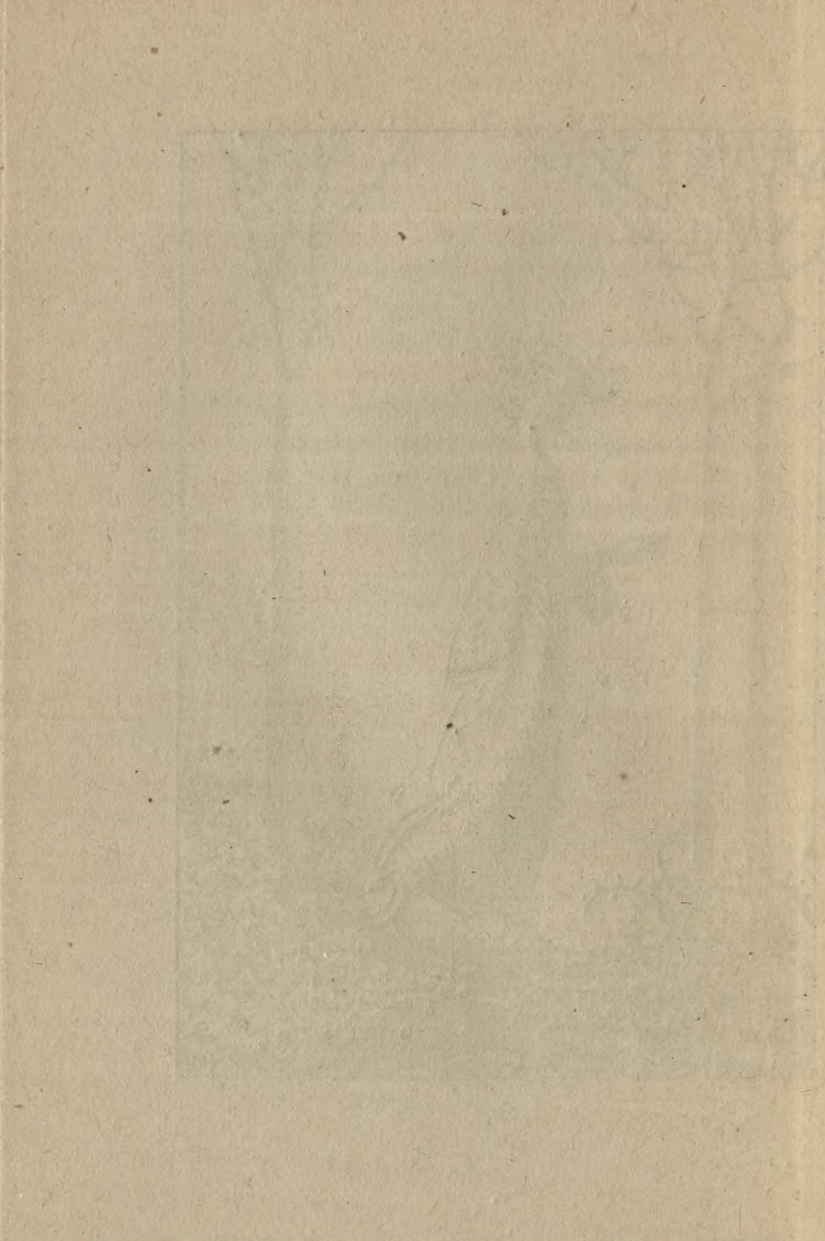
Tövis, tövis.
Tövis mindenfelől.

A ritkuló sor tulsó végiről
Valaki lassan szembejő velem,
De ő fehéren jó és csendesen.
Es amerre vére rubintja hull :
Virág fakad, fa nő, hegy tornyosul,
Tenger tágul — a világ végeig.
S az Ő véréből áldott mindenik.

Az Ő fején is ott a korona,
Tövisből, tövisből a korona.
Ketten megyünk egy akác=soron át,
Csak — másképp hordozzuk a koronát.

MA NEKED, HOLNAP NEKEM

Pók szőtte szürke szálaít az erdőn,
Fonalait kelő nap aranyozta.
Kisebb körök, nagyobb körök,
Csodálatos körök...
Körök közepén ült a pók maga.
Mestere volt, királya volt,
Istene volt a maga világának.
S oly lenge-könnyű volt mégis a vára,
Hozzá képest a tölgylevél hullása :
Mintha tömör bronzlapok hullanának.

És jöttem én :
Az űrbe lökött kóbor üstökös
Az őszi erdőn által.
Szegény mester, szegény kicsi király,
Ma találkozott velem: a halállal.
Nem is rohanva, csak csendesen jöttem,
Osz és nyugalom sugárzott mögöttem.
Ámde színektől mámoros szemem
Az egész fényes erdőre tapadt.
Széttéptem a lenge kis palotát
Egy pillanat alatt.

Én nem éreztem mást, mint arcomon

Leheletkönnyű kellemetlenséget,
A mikrokozmosz
Talán egy naprendszerrel lett szegényebb.

NAPSUGÁR POGÁNY TEMPLOMBAN

Ó ma hiába jössz,
Aranysugár sok szürke nap után.
Hiába jössz, hogy csillogtasd a fákat.
Nézd meg jól, — látod? majdnem mind
[kopárok.

Ó ma hiába jössz.
Az erdő fakó, hangulattalan —:
Vak indulatok pogány temploma.
Oszlopai rendetlen tömegén
Nyom nélkül suhansz által, drága fény:
Sugár, egy más világnak sugara.

Ó ma hiába jössz.
Egy-egy levélke csillog csak az ágon,
Mint a nem-jóval biztató mosoly
Keserű, száraz és szótalan szájon.

Látod, ennyi csak, amit ma elértél.
Világon-túli kincses-kamarádból
Ma is pedig be bőkezűen mértél.

Hiába pazaroltad meleged.
Mert adni, adni csak annak lehet,
Ki elfogadni bírja lelkedet.

MINEK ANNYI SZÁNTÁS?

Ennek a földnek be jó dolga van :
A szántás kínját kétszer érzi csak
Egy évben : ősszel és tavasszal.
A magot aztán csendben érleli
És terem ezer áldást, kenyeret.

Engem az élet ökörrrel, ekével,
Fával, vassal, gőzzel egyre típor.
Csak szánt, csak szánt minden perc, minden
Szakadnak lelkem földjén szüntelen [óra,
Hegedni nem bíró barázdák.

Nagynéha aztán fényes égi mag
Hull a magasból sötét sebeimbe.
Van földemen egy kicsi szegelet,
Mely befogadja, s elrejti puhán.
A többi föld tépett ugar marad.

Az a kicsi szegelet kivirágzik.
Sétálók jönnek, s egy a másnak mondja :
„Nézd, virág — szedjük le.“ S leszedik.
De én Istenem, minek annyi szántás
Egynehány hamar hervadó virágért?

EGY SIR NEM TEMETŐ

ÁPRILY LAJOSNÉNAK

Egy fecske nem tavasz,
Egy fűszál nem mező,
Egy vízcsepp nem patak,
Egy sir nem temető.

Hervadt aranyerdőn,
Mindszentek estején
Ilyen szomszédtaian,
Büszke sirt leltem én.

Fölötte kő állott,
Rejtelmes felirat:
„Lángod ki fújta el?
Vajjon nem te magad?”

Messziről a havas
— Örök panoráma —
Széllel söpörgette,
Avart takart rája.

Messze volt a város,
Messze a temető.
Volt e vad magányban,
Volt tragikus erő.

Egyedül élhetett,
Egyedül halhatott,
Parolát másnak a
Halálban sem adott.

Minden szentek közül
Kiragadta magát,
Egyedül alussza
Át a nagy éjszakát.

Erdőszéli tölgyek
Levele hull rája.
Szemközt a havas áll,
— Örök panoráma —.

Egy fecske nem tavasz,
Egy fűszál nem mező,
Egy vízcsepp nem patak,
Egy sír nem temető.

ÁRVIZ

„Árvíz! árvíz!“ sikoltják mindenütt
Riasztó hír-harangok.
Amerre nézek: tenger a világ.
Kilépett medréből a Bánát,
Elszakította gátját a Betegség,
Hidakat sodort el a Balszerencse,
A Nincstelenségnek már partja sincs,
A viskók eltűntek, a paloták
Talapzata alámosva inog,
És mindenünnen kezek nyúlnak ki,
Szegény, kapaszkodó kezek az árból,
Keresnek valamit, hogy mit, maguk se tudják.

Mivel dugjam be fülem, hogy ne halljam
A vészharangot, — hogy vakítsam meg
Nyomoruságra táguló szemem?
Hogyan némitsam el a retteget
Világban elszórt szeretteimért?
Hogyan markoljam meg a kezüket,
Hogy mentés helyett akaratlanul
Le ne rántsam magammal őket is?
Mert víztől sodort szegény száraz ág,
Tehetetlen gally az én kezem is.

Visz a betegség, tép a balszerencse,
Ragad és eltemet a szomorúság.

Örökkévaló Árvizi Hajós,
Kegyetlenül kegyelmes,
Ki láthatatlan ladikoddal
Lebegsz a nyomor vizei felett, —
Ki némelyeket felveszel hajódra,
Ki másokat a mélybe visszalöpsz,
Én nem tudom, csak Te tudod miért —
Ó vedd fel az én kedveseimet!
Mindenkit, akinek szivétől
Az én szívemig szálat feszítettél.
Nem tudok én most népekért,
Világokért fohászkodni Tehozzád,
Egyesekért, személy szerint könyörgök:
Ne hagyd, ne hagyd, ne hagyd alámerülni!

Örökkévaló Árvizi Hajós,
Kegyetlenül kegyelmes,
Ki láthatatlan ladikoddal
Lebegsz a nyomor vizei felett —
Ha nem férünk fel ladikodra mind
Tehetetlen, nyomorult emberek:
Ó vedd fel, akiket én szeretek!

HARANGOK TALÁLKOZÁSA.

Dél volt.

Fénytelenül is fényes téli dél.

Romok, emlékek közt egy=egy

Örökké zöld levél.

Hallgattuk, ahogy a harangszó

Elindul Pestről és Budáról

S a Sziget szent csöndjében összeér.

Dél volt. Csodás

Harangtalálkozás.

Fénytelenül is fényes téli dél.

KÉT UT

„Olyan mindegy, melyik kapun
suhanjunk át a végtelenbe.”

ÁPRILY

I. LOVRANA, 1926. MÁJUS

Felséges mű-út: „Scarico chiuso.”
Alatta sziklapart a tengerig.
Szelidgesztenye=fák szegélyezik
S olajfák vetik árnyékuk reá.

Ligetté sűrűl mirtusz és babér.
Dicsőség bujkál benne s szerelem.
S piros rózsából új tenger terem
Piros pünkösdkor a tenger felett.

A tenger kék, és Medvea felé
Opálosan és álmosan ragyog.
És minden mindegy, mert beteg vagyok.
És nem gyógyít meg soha, senki sem.

II. KOLOZSVÁR, 1927. FEBRUAR

Kaptát az út a Hajtásvölgy felé.
Fagyott szekérnyom, félig-olvadt hó.
A versek árán épült házikó,
Poétatársamé, már elmaradt.

Madarai, „a páncélfényű varjak“
Gubbasztanak a februári fákon.
Cuppan a sekély viz egy csizmaszáron:
A Szamoson egy ember gázol át.

Egy régi öngyilkosnak sírja vár
Az út végén, a Kányafő alatt.
Tán ő is ezen az úton haladt,
És gondolta, hogy nincs messze odáig.

A BELÜLVALOK ÁRNYÉKA

„MOUCHES VOLANTES.”

Az üvegtestnek finomka hibái.
Holt szememben a miszkroszkópium
Is alig-alig fogja megtalálni.
Ó, nem veszélyesek,
És lehet tőlük látni!

Csak — nem maradnak el tőlem soha.
Már vittem őket völgyek mély ölébe,
Vittem havasok ormaira.
Merítettem magányba, társaságba,
Villanyözönbe, viaszgyertyalángba,
Végighurcoltam földön és egen:
Árnyékuk ott vonaglott mindenben.

Mit ér a kék azur,
Ha kékjén ott repülnek?
A hamvas rózsá-arc,
Ha reá települnek?
Az aranymintás alkonyat,
Ha beleszövik magukat
E minden mintát átütő
Pokoli pontok, vonalak?
A hó fehérje, dér ezüstje,
Erdők első smaragdja is, mit ér,

Ha ez az örült szunyog=karneval
Minden látásban, mindenütt kísér?
Jaj mit akarnak, mért jönnek velem
Végig, végig, végig az életen?!

Csak este, ha a lámpámat eloltom,
S őket a nagy rokon=sötétbe fojtom,
Csak akkor adnak pihenőt nekem.

MEGROMLOTT HANGSZER

Hiába minden, — egyre romlik
A lelkem: Isten hangszere.
A nyűtt idegek húr-hálózatán
Sátán vonója siklik, siklik,
S dallamtalan, kietlen hangzavar
Kavarog a nyomán.

Én Istenem, én Hangszer-készítőm,
És legfőbb Mesterem,
Te tudod: jót akartam,
Ne hagyj el engemet.
Ha másképp nem lehettem a Tied:
Az örökkévalóság szirtfalához
Vágd hozzá méltó haragodban
Méltatlan hangszered!

SZÜLŐHÁZAM

A szülőházam előtt elmegyek,
Mit is jelenthet ez a ház nekem?
Bár egy városban élünk ő meg én:
Két rácsablakos komor idegen,
Mi nem ismertük egymást sohasem.
O hányszor mentem el előtte már!
Észre se vettem, — egy emlék=sugár,
Egy sejtelem=hid sem köt vele össze.

Születtem benne — ennyi az egész.
Szüleim otthonuknak sátorát
Elvitték onnan. Emléktelen ködben
Vittek az ódon kőküszöbön át.
Később mutogatták: a szülőházad.

Azóta hányszor megyek el előtte.
Rámnéznek a vasrácsos ablakok.
S egy kérdés mégis összekapcsol velük:
Hol lesz a ház, amelyben meghalok?

ÜZENET A MARS-RÓL

Halló kíváncsiak!
Kis porszemek egy nagyobb porszemen.
Férfiemberek; asszonyemberek,
Rádiósok, repülőgépesek,
Betegek, bénák, balgák, nyomorultak.
Idehallgassatok:
Bennünket szépen békén hagyjatok.
Zuzzátok szét a teleszkópokat.
A csillagdákat romboljátok le,
Vágjátok a falhoz a rádiót!
Ne fedezzétek fel soha, soha
Az t a gépet, mely idáig röpit!

Itt semmi sincs,
Amért érdemes volna idejönni.
Nyomoruság van, ugy, mint nálatok.
Sirás, nevetés, cirkusz, céltalanság,
Harc, hajsza és halál.
Mindez egy fénylő pontba tömörül,
E pont ragyog estéitek egén,
S ti néven nevezitek, mondva: csillag!
A teremtt vilá g könyörtelen,
Benne egyetlen enyhülés: a látszat.

Őrizzétek meg szegény=magatoknak
S unokátoknak ezt a látszatot.

Nos rajta hát:

Vágjátok a falhoz a rádiót,
A csillagdákat romboljátok le,
Zuzzátok szét a teleszkópokat.
Úgy csudáljátok — fegyvertelenül,
Tenger fájdalom hogyan tömörül
Csillaggá csalfa messzeségen át.

A LÁZADÓ SZAMOS

Van egy örvénylő pont a gát felett,
Hol megtorpan a jólnevelt Szamos,
És mintha útját visszafele venné:
Törvény, természet, Isten ellenére
Erőszakol egy lázadó csodát.

„A tenger felé nem futok tovább.
Úntat az út és fáraszt a futás,
Olyan egyforma és olyan hiába
Testvér=folyókkal a találkozás.
Olyan egyformák mindenütt a partok,
És olyan egyformák az emberek:
Álom=halászok, pecsenye=halászok,
Születők, halók és szerelmesek.

Fordítsd az utam visszafele, Isten!
Vagy magam teszek káromló csodát:
Ahonnan jöttem, oda megyek vissza.

De tenger felé nem futok tovább.“

EGYMÁS HELYETT

LÁM BÉLÁNAK

Van egy barátom, végzetesen más,
És végzetesen mégis egy velem.
Én végigálmodom az álmaid,
Ő végigéli az én életem.

Ő helyettem is él, szenved, szeret,
Lángol, lendül, hevül, harcol, nevet,
Gyermek is, bajnok is, ember is a gáton.
Én benne eltemetett vágyaim
Hazajáró lobogását látom.

De néha őt kísérti egy-egy álom:
Mennybe törő és földbe temetett,
Álom, amelynek folytatása
Csak bennem, az én lelkemben lehet.
Azt én nevelem, azt a gyökeret.
Titkos virágként világra hozom,
Nap felé fordítom a szirmaid,
S égre festem egy halvány hajnalon.

Van egy barátom, végzetesen más,
És végzetesen mégis egy velem,
Barátságunkban épp ez a varázs.

Én benne élem édig magamat,
Ő bennem álmodja magát az édig.

Ha találkozunk egy más csillagon :
Szerepeinket talán kicserélik.

ELVÉGEZTETETT?

Elvégeztetett? — Nem.
Mostan kezdődik újra.
Az újrakezdés arany jelszavát
Minden magyar kapúra
Véssük fel, véreim!|

Ledőlt a kas.
A méhraj szertenez,
Az új kas körül új munkába fog,
De régi lesz a méz,
Amit készít, s amit örökbehagy.

Mert a virágot, melyre szállni kész,
A virágot nem vette meg a fagy.

Mert ezer évig nőtt az a virág,
Amelynek kelyhe
Kifogyhatatlan virággporral telve
A méhet szent találkozóra várja.
A léleknek a lélek a hazája.

A magyar lélek dús virágpóra
Sírok felett illatoz, lengedez.

A méz a régi lesz,
Amely a lélek szent porából készül.

Mi továbbadjuk drága örökségül.

ZÁSZLÓSZENTELÉS

ERDÉLYI DALÁRDA ÜNNEPÉRE

Zászló! — Valaha, nem is olyan rég
Zord harci jelvényt jelentett e szó.
Dobpergést és trombitaharsogást
Idézett a kibontott lobogó.
Nyomában villámlottak fegyverek,
Előtte járt a halál szaporán,
Selyméből rostát vertek a golyók,
S lengett idegen várak bús fokán.

Ez volt a zászló — nem is olyan rég.
S ti tudjátok, a zászlóalj mi volt:
Gyilkolni és halni kész kis csapat,
Csak hogy a zászlót ne szennyezze folt.
Ti tudjátok, a lobogó mi volt.
Mentetek vele a világon át,
Mignem eljött a végső tél s belepte
Világjáró bakancsotok nyomát.

Azt a zászlót ne keressétek már,
Ki tudja, hol van már a hó alatt!
Új zászló leng most itt közöttetek,
Senki ellen, — csak magatok miatt.
Olyan, mint a testté vált áhitat.
Mint lelketek szárnyas, égi része.

Se dob, se kürt, se katonabanda —
Csak ének a kísérő zenéje.

Ez a zászló nem fog lobogni már
Se vár fokán, se sáncárok felett.
Egyet jelent: a gyűlölet erős,
De mégis erősebb a szeretet.
Egyet jelent: míg zimankós idő jár,
És köröskörül felleget az ég,
Alatta dolgozik s imádkozik,
S dalol, dalol egy zászlóaljnyi nép.

MOHÁCS UTAN

A király szőke fején a sisak,
Tomory vasmarkában a kereszt,
Maroknyi had halálra szánt szive:
Irgalmat nem találtak.
Mohács felett olyan csillagok álltak.

Testvér, ne kérdezd, hogy ki volt hibás,
Főúr, főpap, jobbágy vagy köznemes?
Mindenki bűnös volt és senki sem,
Hidegen hirdették a csillagok:
E nemzedéknek nincsen kegyelem.

E nemzedék lelkében meghasonlott,
És azért érett meg a lehullásra:
Teste darabokra vágattassék,
Szegeztessék az idő kapujára.
Órája ütött és napja leszállt.

Éjszaka jön, százötvenéves éj.
S ki éjben születik majd, mit csináljon?
Dolgozzék, imádkozzék, tűrjön, várjon,
S a sírba is reménysugárral szálljon,
Ha könnyel szózott kenyerét megette.

Mert változnak a csillagok felette.

Kolozsvár, 1926. augusztus.

A PÉCSI MINARET

Égbeszökő karcsu kő=derekát
Ölelték véreskaru századok,
Ernyedten engedték el azután
S félve: dörgő robajjal dőlni fog.

De nem dőlt, megállt csorbitatlanul,
Csak árván maradt a török torony,
Mint dagály után üres csigaház
A tengerlátogatta homokon.

Ugy rémlik, engesztelő oszlop ez
Két testvérgyilkos sírhalma felett:
Szembejöttek a sors sikátorán,
S vívtak, míg mind a kettő elesett.

Körülöttük népek bozótja nőtt,
Azt öntözgette ez a balga vér,
A késő bánat árva oszlopán
Kereszt és félhold immár összefér.

Isten, Allah egyformán büntetett:
Mehalt Mátyás és meghalt Szolimán...
Mereng, mereng a méla minaret
A pécsi kórház csöndes udvarán.

Pécs, 1927. május.

TOLL ÉS ECSET

SZÓCSNÉ SZILÁGYI PIROSKÁNAK

Testvér, a mi háborunk elveszett,
És a mi népünk test szerint halott.
Eltört a kopja, eltörött a kard, —
De Isten nekünk más fegyvert adott.

Kifele, Testvér, nincs számunkra út,
De befele még sok ösvény vezet.
A magyar lélek kincses labirint.
Művész=testvérem, fogd az ecsetet!

Keményen fogd meg, mintha dárdát fognál,
Én is úgy fogom tollam : kardomat.
Kapcsolja össze sajtó sebeinket
Egy néma, szörnyű életakarát!

Ha titkos mélységek fölé hajolsz,
Hogy vásznadon egy varázs=vonást tégy,
Ha kémleled az alkony aranyát:
Testvér, testvérem, őrjáraTRA mégy!

Ha hajlok titkos mélységek fölé,
Hogy egy igétől mámoros legyek:
Én úgy érzem, hogy szól a trombita,
Én úgy érzem, hogy rohamra megyek.

Szépséggel hogyha csordultig a lelkünk,
Ha végtelenbe kalandoz a vágyunk :
Testvér, mi új Uzsoknál őrködünk,
Mi új Doberdó szikla=fokán állunk.

Az egyenruha régi módja elmúlt,
Most önnön szineinkbe öltözünk,
És mégis, mégis hadsereg vagyunk,
És folyton fogyva mégis megnövünk!

És zúgva rontunk ezer gáton át,
Rabföldön, könyörtelen ég alatt,
E vértelen harc döntő ütközet,
S ki itt győz : mégis csak felül marad!

SZÓSZÉKEN

PROHÁSZKA PÜSPÖK EMLÉKEZETÉRE

A halál aznap azt sugta neki :
A szószéken ma nem állsz egyedül,
A szószéken ma én állok veled,
És amikor legjobban tündököl,
Elmetszem szavad aranyfonalát.

Ő visszanézett napsugár=szemével
A néma szónok éjsötét szemébe :
Jól van, halál, ma ketten prédikálunk —
De harmadiknak Isten is beszél.

1927. április 1.

AZ ÉPÍTÉSZ FIA

„Az építészet megfagyott zene.“

Apámban a muzsika megfagyott.
Nem lirizált. Árányok érdekelték,
S nyugodt vonalak, egyszerűk, nagyok.

Az én fejembe, bárhogy erőltették,
Nem ment a számtan s geometria.
Álom=part felé hullámozott a vérem,
És költő lett az építész fia.

Sokáig azt hittem, a dal egészen
Anyám lelkén át sugárzott belém,
Tűzhely=oltáron feláldozott vére
Lappangó cseppje minden költemény.

A nem sejtett apai örökségre
Eszméltet most mások ajkán a szó:
„Bár lelke lágy, a verse vas=szilárd,
Nem áradozó, nem is olvadó.
Ő az építők fajából való.“

Én építész!... a versek építészel!...
Apám, nézd titkos törvényét a vérnek:

Oly távoleső mesterségeink
Valahol látod, mégis összeérnek.

Való igaz: én is csak építettem,
Egy-egy sor vas-traverzét róttam át
A vers=épületen, — és megvetettem
A fölösleges ornamantikát.

Való igaz: mindig volt alapom,
A mélybe ástam szigorú falat.
Úgy hágtam emeletről=emeletre,
S szerettem a nagy, nemes vonalat.

Való igaz: mindig volt teteje
Költeményemnek — s néha tornya is,
S nem játékból, de azért építettem,
Hogy lelkek lakhassanak abban is.

Való igaz: bennem sem olvadtott
Egészen fel a megfagyott zene.
De vámon vesztve, réven nyertem én,
S versem gátja lett versem ereje.

Én építész... a versek építésze...
Örvénylő, mély törvénye van a vérnek:
Új formát ölt és más dimenziót...
Apám köszönöm ezt az örökséget.

Kolozsvár, 1927 január.

TARTALOM

A TENGER ÁLMAI

Két fény között	9
Karszt	10
A sirály születése	12
A parti sziklák	15
A tenger álmai	16
Elsülyedt költemény	17
Holt lélek terhe	18
Lélekvesztő	19
A rögtön gyógyuló seb	20
Álom-hajó	21
A patak Ica-nál	22
Charon	25
Szemrehányás a tengernek	26
Köszönöm mégis...	27
Madonna del mare	28
Minden jól van	31
A lovranai kapitány	33

ÖZVEGY

Özvegy	37
Egy himen-hirre	
I. Ezt mondja a költő	39
II. Ezt mondja a halott	40
III. Ezt mondja Jézus	41

AKÁC-SOR ŐSZ UTÓJÁN

Akác-sor őszi utóján	45
Ma neked, holnap nekem	49
Napsugár pogány templomban	51

Minek annyi szántás?	52
Egy sir nem temető	53
Árviz	55
Harangok találkozása	57
Két út	58
A belülvalók árnyéka	60
Megromlott hangszer	62
Szülőházam	63
Üzenet a Mars-ról	64
A lázadó Szamos	66
Egymás helyett	67
Elvégeztetett?	69
Zászlószentelés	71
Mohács után	73
A pécsi minaret	74
Toll és ecset	75
Szószéken	77
Az építész fia	78

Er a könyv az ERDÉLYI SZÉPMIVES CÉH tizen-
ötödik kiadványa; 1927. évi sorozatának 9. számú
könyve. Illusztrálta BÁNYFY MIKLÓS gróf. Nyom-
tatta a LAPKIADÓ Részvénytársaság nyomdája nova
antiqua betűkkel. A szedést ANDRÁS LÁSZLÓ,
a nyomást MAROSÁN ISTVÁN, a könyvkötést
ROHONYI ANTAL vezették.

SZERZŐ EDDIG MEGJELENT
MUNKÁI:

FAGYÖNGYÖK. (Kolozsvár, 1918. Elfogyott.)

CSAK ÍGY... (Kolozsvár, 1920. Elfogyott.)

RILKE-FORDÍTÁSOK. („Erdélyi szemle”
kiadása, Kolozsvár, 1920. Elfogyott.)

VADVIZEK ZUGÁSA. („Minerva” kiadása,
Kolozsvár, 1921. Elfogyott.)

A MŰHELYBŐL. („Studium” kiadása,
Budapest, 1924.)

EGY ESZME INDUL. („Az út” kiadása,
Kolozsvár, 1925.)

ATLANTISZ HARANGOZ. („Napkelet”
kiadása, Budapest, 1925.)

GONDOLATOK A KÖLTÉSZETRŐL.
(„Vasárnap” kiadása, Arad, 1926.)

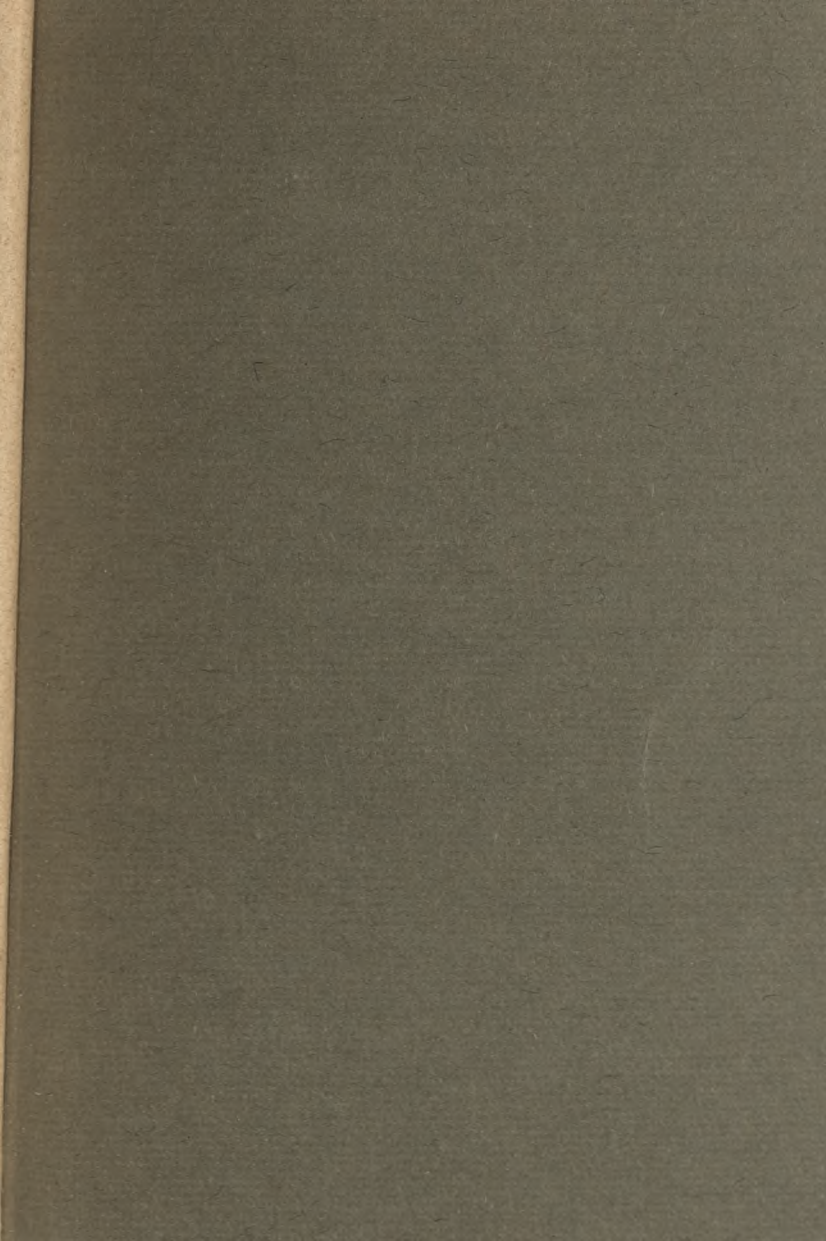
FAGYÖNGYÖK. CSAK ÍGY... VADVIZEK
ZUGÁSA. RILKE-FORDÍTÁSOK. II. kiadása.
(„Minerva” kiadása, Kolozsvár, 1927.)

**LAPKIADÓ RT
CLUJ.**